

- creation of special financial instruments for investment in energy saving, energy efficiency and development of renewable energy sources;
- development and implementation of regulatory mechanisms and activities in the field of energy efficiency;
- stimulation of consumers' responsible behavior by consulting the public regarding energy and resource conservation and efficiency.

МОДЕРНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

І. А. ОСТРОВСЬКИЙ, к. е. н.

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

i.ostrovskiy@mail.ru

Структурна неоднорідність простору країни в природно-географічному ресурсному, економічному, екологічному аспектах виступає об'єктивною передумовою модернізації регіонального управління. Тому інституційний підхід до розвитку територій, вивчення ефективності діяльності управлінських структур представляє особливу актуальність.

Загальним критерієм ефективності державного управління у демократичних владно-політичних моделях виступає здатність органів державної влади в умовах обмежених ресурсів забезпечити задоволення потреб суспільства в цілому та окремих громадян зокрема. Відповідно, підвищення ефективності системи державного управління може відбуватись у якісному та кількісному вимірах. Саме якість управлінських послуг та здатність вирішувати питання соціальної модернізації, коло яких постійно поширюється, визначають дієвість органів державного управління. У цьому контексті продуктивною для оцінки результативності державного управління є концепція суспільної цінності. Починаючи з 2000-х рр. основні доробки цієї концепції починають використовуватися не тільки у теоретичних дослідженнях результативності суспільного сектору, але й впроваджуються у практику державного управління у розвинутих країнах Заходу. Головними джерелами формування суспільної цінності є наступні.

1. Довіра інститутам влади.

2. Державні послуги, якість яких є ключовою складовою суспільної цінності. На сприйняття цінності цих послуг спричиняють вплив наступні фактори:

- доступність послуг;
- рівень задоволеності споживачів обслуговуванням;
- сприйняття суспільством значущості наданих послуг;
- справедливість у наданні послуг;
- витрати щодо надання послуг.

3. Результати діяльності органів державного управління. Слід зазначити, що громадяни оцінюють роботу органів державного управління не тільки виходячи з власного досвіду обслуговування у відповідних закладах, але також з точки зору здатності уряду надавати цілий ряд соціально бажаних і важливих результатів, які є наслідком реалізації державної економічної політики. При проведенні такої оцінки можуть використовуватися методи оцінювання суспільної вигоди і зовнішнього ефекту.

Серед підходів до оцінювання результативності державного управління останнім часом виділяється підхід на основі вимірювання соціального ефекту. У науковій літературі соціальний ефект визначається як соціальні і культурні зміни суспільного середовища (позитивні або негативні), що є безпосередньо або опосередковано наслідком здійснення певної діяльності, реалізації проекту або державної програми.

Традиційним методом оцінки соціальних ефектів є метод аналізу витрат і вигод. Він ґрунтується на порівнянні вигод (соціальних ефектів або результатів), які отримані від використання бюджетних коштів і оцінені в грошовому вираженні, з величиною бюджетних видатків на реалізацію відповідних функцій державного управління. При цьому слід пам'ятати, що використання цього методу можливе лише у випадках, коли вигоди, що відображають соціальний ефект, можуть бути оцінені у вартісному вираженні.

Якість державного управління зводять до інтегрального показника якості держави як поєднання трьох гілок влади – законодавчої, виконавчої і судової. Звідси витікає і набір компонентів оцінки, до складу якого входять характеристики підзвітності влади, її прозорості та ін. Для оцінки якості державного управління використовується система показників двох рівнів: міжнародного (порівняння визначених індикаторів результативності влади

між країнами) і національного, що відбиває особливості публічного адміністрування в окремих регіонах країни. Серед показників міжнародного рівня значне поширення отримала система інтегральних індикаторів якості публічної влади, що запроваджена міжнародними фінансовими установами і рейтинговими агенціями. До їх складу, зокрема, входять:

1. Інтегральний показник державного управління (Governance Research Indicator Country Snapshot), який ґрунтується на наборі критеріїв якості державного управління та розраховується експертами Всесвітнього банку один раз на два роки. Цей показник спирається на шість індексів, що характеризують державне управління:

- право голосу та підзвітність;
- політична стабільність;
- ефективність уряду, тобто державних послуг, компетентність державних службовців, рівень незалежності державної служби від політичного тиску, рівень довіри до політики, що проводиться урядом;
- якість законодавства;
- верховенство закону, що включає в себе показники ставлення громадян до злочинів, ефективності та передбачуваності законодавчої системи, прихильності до контрактної системи.

Інтегральний показник дозволяє в динаміці оцінювати зміни, що відбуваються в якості державного управління, і вносити відповідні корективи в діяльність владних структур. Недоліком є незначне місце економічних аспектів діяльності держави. До того ж, визначення ряду часткових індексів спирається виключно на експертні оцінки, внаслідок чого виникає ризик «зсуву» загального рейтингу, оскільки країни з більш високим рівнем економічного розвитку зазвичай сприймаються як такі, у яких якість систем державного управління априорі значно вища, ніж в менш розвинених країнах.

2. Інвестиційний рейтинг (Business Environmental Risk Intelligence), що використовується для оцінки рівня ризику країни. У цій методиці оцінка ризику країни заснована на визначенні середнього арифметичного трьох складових:

- 1) політичного ризику з вагою 50%;
- 2) операційного ризику (25%);
- 3) R-фактору (25%), який являє собою зважену оцінку законодавчої системи; аналіз рівня правового ризику, ризику втрати репутації.

На підставі отриманих оцінок формується підсумкове значення рівня ризику країни. Така оцінка набуває особливого значення для залучення зарубіжних інвесторів до інвестування у розвиток національної економіки.

3. Індекс готовності країн до запровадження електронного уряду (E-Government Readiness Index) оцінює:

- потенціал державного сектора до розгортання інфраструктури інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяє поліпшити якість послуг для населення та бізнесу;
- наявність дій з боку уряду, спрямованих на забезпечення інформацією та знаннями населення.

УПРАВЛЕНИЕ РЕГИОНАЛЬНЫМ РАЗВИТИЕМ

В. А. ЕСИНА к.е.н., доц., А. В. БОРЯК, студентка 4 курса
*Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А. Н. Бекетова*

Кризис способствовал обострению проблем в экономическом развитии регионов. Значительно снизились темпы экономического роста по сравнению с темпами экономического роста в докризисном периоде. Произошел значительный спад промышленного и сельскохозяйственного производства, значительных масштабов достигла скрытая безработица, обострились проблемы энергообеспечения.

Именно в настоящее время регионы Украины нуждаются в управлении региональным развитием. Региональное развитие включает совокупность реформ, направленных на стабильный экономический рост, повышение уровня жизни населения. Управление подразумевает создание механизма управления экономикой региона. Основным требованием к данному механизму является его гибкость и способность реагировать на изменения в целевой направленности развития региона.

Управление региональным развитием выполняется с помощью разработки стратегий развития, программ, мероприятий, благодаря которым стимулируется развитие региона, создаются новые рабочие места, улучшается законодательная база, появляются новые возможности и перспективы для малого и среднего бизнеса.